

MEIE MATS

Tallinn, Müüriwahe, 17 ♦ Nädalleht ♦ 18 aastakäik ♦ 1920 ♦ Detsember, 18 ♦ Nr. 93 (275)

Gori joonistus.

KABAREES.

— „Tants on moodne, aga kostüüm on liig wana moeline — liiga kinnine praegusel wabaduse ajajärgul.“

Prokuröör.

Luisse Westkirchi romaan.

Waljusti ütles ta:

„Hea küll. Nii siis wisepraad ja seened!“

Ta käis ümber maja, silmitses kohta, kuhu politseinikud pidid asuma. Siis läks ta ringiratas „Kuusesse“, sõi wõileiba ja jõi klaasi õlut, tulewiku üle järele mõteldes.

Ja mida kauem ta pead murdis, seda kohutavamaks muutus kõrtsimees omas rahulikus otustawuses. Oleks politsei siin olnud, ta oleks mehe weel õhtul lasknud wangistada. Aga politseikordnik wiibis Bantelnis, kuhu kütipidu eelõhtul igalt poolt noori inimesi kokku woolas. Ja Leiningenist kutsutud politseinikud ei wõinud enne ööd Siebenhausenisse jõuda, isegi kui Kracht ülesande täpipealt täitis.

Widewiku tulekul pööras Prints „Poolkuusse“ tagasi.

Ta pööras kohe kööki. Et keegi ei märkaks, et ta süüa ei julenud, tahtis ta enesele söögituppa wiia lasta, wabandades, et haiglane on ja kohe woodisse tahtwat heita.

Köögis istusid proua Petersen, Marhenke ema, ja Marlen ning sõid. Proua Pott seisis kolde ees ja kirus meest.

„Niisuguse mõtte peale wõisid juba ainult sina tulla! Jah, mis sa õieti mõtled, kui Anna lased täna õhtul Bantelni kütipidule minna?“

„Noh, proua Petersen tahtis teda ju kaasa wõtta! Noored inimesed peawad ka lõbu saama. Eks ole, proua Petersen? Kas ei ole tõi? Jah.“

„Nii,“ kähistas Fieres, „ja minu peale sa ei mõtle? Et homme pühapäew on, ei mõtle? Mina teenigu kui weloom. Ja sulase oled sa ka kodust ära saatnud.“

Sel silmapilgul märkas Pott wõõrast. Ta naeris waljusti.

„Ära loba. Sonntag tuleb ju mõne tunni pärast tagasi!“

„See joodik? — Enne hommikut sa teda ei näe. Seda sa tead. Ja mina, mina —“

Pott astus ta juure ja wõttis ta käewarrest kinni.

„Pea suu! Wana kurjus!“

Naine kiljatas. Ja hakkas siis nuuksuma. Marlen sai wihaseks.

Pott naeris lühidalt, kibedasti.

„Niisugused on naised. Ikka wastu rääkida! Wiimaks ajab see taltsamagi südame täis. Noh, tule siia, eit, lepime ära. Nii pahasti ei olnud see mõeldud.“

Ja ta pööras Printsi poole:

„Jah, mis Te ütlete, herra Brauns? Wana abielupaar, ja kakleb. Jah.“

Prints silmitses ümargust kõrtsimeest ausa imetusega. See mees kawatses talle tõesti siin majas kallale kippuda. Ja miks mitte? Kaotada ei olnud tal ju enam midagi. Tabati ta uue kuri-töö juures, mis sest? Kätte maksnud oli ta ometi.

Aga kui esimene mõrtsukatöö korda läks, miks ei wõinud ka teine õnnestada? Tüdruk oli ära saadetud, sulane ka — tunnistajaks jäid ainult ta naine ja metsapuud. Kuid naine pidi waikima. Külasse appihüüd ei kostnud, sest aken oli metsa pool. Ei saanud Kracht kommissariga kohe kokku, takistas mõni juhtumus politseinikkude õige aegset tulekut, siis wõis Prints meeleheitliku wõitluse peale kindel olla. Pott oli tugew mees ja ta neljakandine lõug ilmutas metsikut energiat.

„Mina ei ole üsna terve, proua Pott,“ ütles Prints. „Olge head, saatke mulle mu õhtusööök üles tuppa.“

„Noh, ei ole terve?“ kahetses Pott. „Muidugi jooksite liig palju päikese käes, herra maaler. See ei ole terve. Jah.“

Prints läks trepist üles.

„Igaks juhtumiseks,“ ütles ta enesele, wõttis ümbriku ja kirjapaberi ning kirjutas kustuwa päikesewalguse käes:

Politseikommissarile Walterile Leiningenis.“

„Peaksin ma sel öösel kaduma, armas Walter — Marhenke mõrtsukas on Kristjan Pott, „Poolkuu“ kõrtsimees. Lase ta jalamaid wangistada.

Prints.“

Selle kirja wiis ta ja laskis koolimaja juures postikasti. Pisut rahulikumalt tuli ta tagasi.

Marlen tõi talle ta söögi üles tuppa.

„Nõud wõite alles hommikul ära koristada, neuu Marlen. Mina heidan kohe pikali,“ seletas Prints.

Ja siis naeratas ta weel kord ukse luku üle. See oli lukk, nagu seda katusekambrite tarwis enamasti tarwitatakse, pisut wigane juba ja kõwera naelaga lahti teha. Suuremaks kindlustuseks lükkas ta weel kummuti ukse ette. Aga see oli kerge ja ei wõinud kaua wastu panna. Koolikotti pani ta sõjariistad walmis, wäikese browningi ja terawa oda. Ta awas kohwri ja wõttis sealt weel paar rasket pistoli, laadis nad täis ja pani lauale.

Siis awas ta wäikese katuseakna, istus selle ette toolile ja ootas, missugusel teel surm talle hakkaks lähenema. Tuli ta maja seest nõrgalt lukutatud ukse kaudu? Wõi lendas ta kuulina aknast sisse? Kuid wiimane tee ei olnud kindel. Wististi lähenes ta ukse kaudu, aga hilja, sest nüüd olid inimesed alles ülewal. Nii oli tal weel aega. Ja Prints kuulatas, kas wahest metsast juba oksate praksumist ei kuuleks, märgiks, et politseinikud ligineks. Aga ei midagi. Ainult alt kõrtsitoast kajas joodikute jutukõmin. Nii läks tund tunni järele. Siis lahkus wiimane wõõras. Sügaw waikus.

Seal! Täitsa ettewalmistamata kukkus wõti ukse eest kummutile, tasakesi kolksatades. Enne seda ei olnud wähematki krõbinat kuulda olnud. Nüüd ainult wõtme kukkumise kõlin.

Lähemal sekundil surus kellegi käsi wastu ust. See awanes pikkamisi, sest et tal kummut ees oli. Samal silmapilgul tõmbas Prints tikuga

tule üles, pani küünla põlema ja wõttis pistoli kätte.

„Pea! Kes seal on?“

Ei mingit wastust.

Uksepragu, mida Prints kõigest jõust püüdis kinni rõhuda, awanes kõwa tõuke tagajärjel wee lsuuremaks. Prints, kes tundis, et teise jõud tema omast üle käis, laskis pistoli hea õnne peale õhuse tühjaks, lootes, et keegi ülewalolija külas seda siiski kuuleb.

„Halloo! Mõrtsukas! Mõrtsukas! — Appi!“

Sinine suitsupilweke kahwatas waewalt, kui metsa äärest juba wastuhüüd kajas.

„Siia! — Hei! — Seaduse nimel! Wärawa kallale!“

Tugewad rusikad müristasid tagauksel. Kui see kohe järele ei annud, kõlises üks aknaklaas. — Aga uksepragu laienes ja laienes. Prints tundis, mees seal väljas ei mõelnud nüüd enam oma elu eest, waid see sündis nüüd kättemaksmise õhinas.

Läbi awatud akna kõlas Walteri hüüd:

„Meid on kuus. Maja on ümber piiratud. Kus sa oled?“

„Ärkli! Ärkli!“ kisendas Prints. „Ruttu!“ Ja väljas ukseurujale: „Teie olete kadunud! Olete ümber piiratud. Mis Te veel tahate? Andke alla!“

Wastust ei tulnud. Aga läbi prao lendas äkki rusikas ja wiskas peent, walget pipart sinna poole, kust Printsi hääl oli kajanud. See tungis Printsile ninasse ja silma, lämmastas teda ja tegi ta ka pimedaks. Ja ühtlasi läks uks uue hirmsa tõuke järele lahti. Wälgukiirusel lendas silmus pimestatule kaela; sel oli ainult veel aega pistoli pimedast peast lahti lasta ja siis, pistoli maha wises, kätt silmuse wahetele pista, enne kui sõlm kokku läks. Aga õhk lõppis tal selle juures ka korraga otsa. Oma kõrwade ees kuulis ta kellakõlinat ja silmade ees tantsisid tal tulesädemed. Ta wajus põiwili. Veel arwas ta kellakõlina hulka tumedat kõlinat kuulwat, siis ei kuulnud ta silmapilgu enam midagi.

Üsna äkki lõdwenes ta kaela juures pigistus. Ta wõis jälle hingata. Tundis, et ta üles tõsteti. Ja oma kõrwa juures kuulis ta Walteri ahastawat küsimist: „Mis sul on, Prints?“

Ja kui ta oma silmi hõõrus, waewaga walutawad laugud üles tõstis, nägi ta Potti seotuna, käed raudus, kahe politseiniku wahel. Mehel oli waht suul. Ja ta silmad jõllitasid täis wõimatut wiha.

„Ma sõitsin meestega kohe ühes, niipea kui krahw Kracht mulle teate tõi,“ jutustas Walter. „Juba kella 11 saadik ootasime metsa ääres sinu märguannet.“

„Tulite õigel ajal,“ sosistas Prints wäsinult. „Usun, nii ligidal ei ole mul veel iial surm seisnud.“

„Wiige wang wankrisse,“ käskis Walter. „Meie tellisime igaks juhtumiseks wankri. Ja walwake wangi hästi. Sest seekord on see õige mõrtsukas. Tema oli kohe nii lahke ja näitas meile, mil wiisil ta Marhenke ära tappis. Wõtke

see tunnistuseks kaasa.“ Ta tähendas nõõri peale. „Mis saab sinust, Prints? Ma ei tahaks sind üksi jätta.“

„Lase mõni sinu meestest juhib mu „Kuusesse“, kus ma mõne tunni puhkan. Sina juhi ise transporti, et see mõrtsukas ometi veel wiimaks ära ei saa lipata.“

„Selle eest kanname juba hoolt,“ kinnitas Walter. „See mees on meile küllalt juba tööd annud.“

Politseinikud lükkasid Poti trepile. Ta seisis waikselt, kuid Printsist mööda minnes mõirgas ta loomulikult.

„Otsige ta taskud läbi! Arge laske teda silmast!“ manitses Prints, kes ikka enam ja enam toibus.

Nad ei lasknud teda silmast ja otsisid ta taskud hoolega läbi, ja Leiningeni wangimajas, kuhu ta paigutati, otsiti ta ülikond veel kord läbi. Aga enne kui nad teda said ülekuulamisele wiia, oli ta nende käest siiski putku pannud. Ta oli enda ise oma taskurätikuga üles poonud.

Juba warajasel hommikutunnil wabastati prokuröör v. Tüngen eeluurimise wangistusest. Järgmisel päewal töid ajalehed järgmise teate:

„Oma 25. septembril peetud kihlused awaldawad:

Edda von Wilmersdorf
Prokuröör Paul von Tüngen.“

Loora Frankenberg saatis toreda lillekimbu kirjakesega: „Kõige südamlikumad õnnesoowid minult ja mu mehelt. Meie reisime homme Ostendesse.“

Edda andis selle kirja peigmehele: „Sa wõid selle mälestusena riigipanga kwiitungi juurde panna.“

Aga Paul rebis kirja tükkideks.

„Õõ peale, mil ma proua Looralt raha laenasin, ja hirmu peale, mis ma sellepärast olen kannatanud, ei taha parem enam mõelda. Kui sina, mu hea ingel, minu üle ei oleks walwanud ja sinu armastus mind üles kiskunud — ma oleksin sellesse hukkunud.“

„Mina õnnelik, kes sulle ometi kudagi tohtisin kasulik olla.“

„Nüüd algame koos uue elu, üsna lihtsa, kokkuhoidliku ja alandliku.“

„Aga jõuame ometi üles kõrgusele.“

„Sinu seltsis wististi!“

Pulmad oli juba suweks määratud.

Adalbert Kracht oli kahetsedes, et ta sugulasele pistoli kätte pistnud, Eddale määratud kaasaraaha kahekordseks tõstnud. Rohkem lisa noorpaar ligematel aastatel ei tarwitanud. Paul von Tüngen oli ta oma soowil prokurööri ametist wabastatud ja esiti hea palgaga — et sündmuste peale waheajal rohi kaswaks — kaugemasse asundusesse saadetud. Noor proua pidi temaga kaasa minema. Et teda aga seal ei unustataks, selle lubaduse oli siseminister, Adalbert Kracht endine seltsimees, oma nooreea sõbrale annud.

Lõpp.

Kuidas kujuneb parteide töö Riigikogus.

Henrik Saar (Jnts.)

Walimised on möödas ja partei jõud teada. Ning nüüd waadeldes nende „waenuliste wägede“ Kõljatiji ja Taawetiji ning filmaspidades nende strateegilisi konkse, võib ette aimata, mis teewad Riigikogus Wilistite mehed, mis... wabandage! — mis teewad meie mehed ja kah meie lehed.

Töerakond on keskerakond. Sedajama, mis „Wankawstanka“ sisekond, mis selle jonnipulga plüsti hoidma peab. Kuid tal on ühtlasi ka hoopis wastupidistele andumustele kalduw omadus juures, mis, kui jumal elu-terwist annab, wast ainult J. Annussoni füüsilika õpetuses „Waba Maa“ joo-nealuses seletust võib leida ja mis selles seisab, et see sisekond kuni wiimase tasakaalust wäljamine-wa piirini sinnapoole oma raskusega kaldumist sünnitab, kumb puus raskem. Tasakaalu kaotus-piirini jõudes pörkab see sisekond muudugi tagasi ja võib rahumeelega teise puusa poole wajuda, kui see mõnes suhtes „raskeks“ on läinud.

Niisugune kõõlumine ei ole sugugi tuulepolitiika. Sellel on koguni ise oma Ladina keelne nimi, mis Eesti keeles tähendab — langetõbi. Ja kes võib tõendada, et sisekond just puusade pärast kaldub, võib olla ei wõi ta juba loomu poolest paigal seista — saab werekikwituse ja läheb mädanema... Kuid olgu kuidas on, peakerakonna tee on ikka peauulits.

Põllumehed on shokeerit. Nad waatawad nagu küsides Laidoneri otsa: „Miks sa nüüd juba ennast rahwajaadikust lahti ei üttele, walimised on läbi ja meile sa kohti nii kui nii enam juurde ei too...“

Jah, eks ikka ole neil põllumeestel kaastundmust ja arusaamist ka. Nad saawad aru, et kui Laidoner kauemaks nende kampa jääb, siis kui tulewikus weel kunagi sõda tuleb, ei saa ta enam wägede ülemjuhatajaks — renomee põleb läbi.

Mis sellesse puutub, et kahtlustuse alt wabaks saada — nende hulgas ei ole põllumehi — siis wõtawad nad omale uue nime: „Maaomanikkude kogu“. Nüüd peale walimisi ei ole see enam riskant ja kui kord kolme aasta pärast uued walimised tulewad, siis võib ju jälle mõne uue nime wõtta, kas wõi „Popside ja paljasjalgsete kogu“, — ega nimi meest ikka riku, waid hoopis wastuoksa, kui mees rikutud, uus nimi parandab.

Muidu paneb erakond oma seadusetundjad kõik tööle. Isegi Uluots ei loobu enam poliitikast. Ei wõi ju sündida lasta, et Eesti kaoksid jüripäewad ja mokalaadad. Et töerakond aukartust tunneks ja aukartusest wanainimese wastu ikka jaatades kaasa tuleks, säetakse endid raskelt ja iseseiswalt istuma.

Sotsid on jälle heas seisukorras. Jälle wõiwad nad seletada, mispärast riigikogu halb ja kui hea

oleks see siis, kui sotsialismus wõidul oleks — neil ei ole nüüd karti, et neil wältseda tuleb.

Rahwaerakond on läinud wastaseid sõimuga, nagu ta ise ütleb, „lepitama“ ja on mõlemalt poolt niipalju tohjakaid saanud, et wiist kõik kolm aastat pehme on.

Taewaliit tuletab meelde, et neid küllalt nii palju on, et nende soowi peaks täidetama — iga hommiiku enne töö algu ja pärast töö lõppu palwet pidama. Taewaliitlased ise loeks ja ütleks sõnad ette, teistel ei pruugiks muud kui kuulaks, lajeks põlwili ja laulaks kaasa.

Ametiühisustlased säewad Riigikogus endi keskil lähitegemise „deshuuri“ sisse, sest lähitegemiseks aitab korraga ühest oskajast mehest küll. Ainult harukordadel wõiwad kõik mobiliseeritud olla.

Kõige räbalamas seisukorras on iseseiswad. Ja seda sellepärast, et neid hea hulgake on. Nad mõtlewad:

„Aga wast wõetaksegi meie wiiskümmend tuhat häält arwesse ja tuleb Eesti se kommuuna! Siis oleme oisas!“

Hea on ikka kutsul kuu peale haukuda küll, kui kuu kaugel, aga kui kuu kaela seotaks...

Ja iseseiswad waikiwad, ei julge enam kommuunat hüüda — wast wiimati, kurat, tulebki!

—o—

Raudnaela elulugu.

T. Oitos.

Märkus: Selle tüki äratrick Kampmanni lugemise raamatuse ilma autori lubata keelatud.

Wäike Liisi lõi kolmetollilise raudnaela seina sisse, riputas sinna otja oma raamatukoti ja heitis magama. Kõsel hakkas talle raudnael oma elulugu jutustama.

Nagu sa, Liisi, Kampmannist oled õppinud, ei ole meie, raudnaelad maa pealt pärit, waid maa alt. Kuida meid sealt päewawalgele toodi ja kuida meist naelad tehti, seda kõik oled Kampmannist lugenud. Aga mul on peale wabrikust wäljatulemist kuni siamaani weel pikki eluiga selja taga, ja sellest tahan sulle nüüd jutustada.

Kui meid wabrikus naelteks oli tehtud, pandi puukastide sisse, löödi kaaned kõwasti peale. Igale kaanele maaliti kahepeaga kroonu kull. Wabriku aidas, kuhu meid nüüd asetati, oli palju jääraseid kastisid. Tuli ühtelugu uusi juurde ja saadeti wanu ära, iga nelja tuule poole laiali. Meie lamajime wabriku aidas hulk aega ja ootasime igatjusega, millal meid inimeste sekka saadetakse. Ühel päewal tulid töölised aita ja rääkisid isekeskis, et sõda on alanud ja et küllap nüüd saadetakse need naeladki isamaad kaitsema. Olid kangesti äritatud, wehkisid kätega ja lubasid ühe Willu jalgupidi üles puua; rääkisid weel, et üks meie kasak löönud neliteist sakslast korraga maha. Meie hulgast käis

Gori joonistus.

EESTI-SOOME SILD.

metalline kahin läbi — kuulsime midagi hoopis uut. Meie ei olnud veel kunagi jakslast näinud, ega mõistnud ka enesele ette kujutada, kuidas neid neliteist tükki korruga maha lüüa.

Mõne aja pärast võeti meid aidast välja, laeti punase waguni sisse ja saadeti minema. Meiega ühes sõitsid hallis riides mehed, kes alalõpmata lärmitsefid. Üks nendest jäi just selle kasti ette seisma, kus mina olin, tunnistas meid tükk aega, jalad harkis, plotski hambus; sülitas siis hea plä-

raka ja ütles, et meist hakatawat traataedu tegema. See paistis meile väga imelik olevat. Üks minu feltimeestest tahtis protesteerima hakata, kamiisi nõuda ja walget passi saada, sest ta oli nende lärmitsevate hallide käest kuulnud, et kes sinna poole sõidavad, võivad kamiisi nõuda ja walge passi saada. Kuid tuli üks suure habemega mees, keda hallid Gavriilikis hüüdsid, ja lõi klõnni waguni ukse kinni.

Ühes frondi ääres linnas võeti meid ron-

gilt maha ja asetati jälle aita. Meie ümber asjeldasid jälle needsamad halliwati mehed. Saim teada, et need kes lärmitsewad on soldatid ja need, kes soldatidega karjuwad — ülemad ja ohwitserid ja nahkkotiga mees oli — intendant.

Ühel ööl laeti meid jälle wagunisse ja saadeti Wenemaale tagasi. Saim kuulda, ei intendandil korda oli läinud meid maha müüa ühele juudile. Seesama juut müüs meid ühele ristini-mesele ja ristini-mene — jälle ühele juudile. Lamasime jälle aidas ja meil oli igaw. Wäike troost oli see, et hinnas tõusnud olime. Wabrikust wäljatulles maksime 1.50 kop. puud, nüüd aga 3 rbl. Mõne aja pärast ostis meid ära üks Saratowi kaupmees, siis Moskwa kaupmees ja wiimati sattusime Petrograadi. Meie hind oli tõusnud juba 5 rublani puud.

Ühel päewal kuulsime wäljast paukusid ja kisa. Tulid inimesed ka meie juure sisse. Üks astus poriste saabastega meie kasti peale, pidas teistele pika kõne, seal juures õorus oma rautatud saabastega kulli kasti kaanelt maha. Öeldi, et on rewolutsia. Nüüd mõistime: see tähendab rautud saapaga kaane pealt kulli maha kraapimist ja palju kõnelemist.

Seis ajast peale kanti ja weeti meid tihti ühest aidast teise. Meie hind oli tõusnud 40 rublani puud. Meie ei teadnud igakord, kes meie omanik oli.

Kord tuli kari soldatid meie juure. Nad ütlesid, et rewoljuutsia w oppasnosti, et küllast olete lamanud pursui aidas, et nüüd on aeg rewoljuutsiat kaitsma minna. Meie saime aru, et olime ühe mehe omad olnud, kelle nimi oli Pursui ja et nüüd lähme rewoljuutsiat kaitsma.

Meid saadeti Riiga. Aga seal ei tehtud meist traataedu, waid komitee esimees müüs meid maha ühele mehele, kelle nimi oli Pekulant, ja see wiis meid Tallinna. Meie maksime nüüd 80 rubla puud. See Pekulant müüs meid warsti ühele teisele Pekulandile.

Ühel päewal kuulsime wõõrakeelse wandumist ja rautatud saabaste klõbinat. Meid weeti jälle ühest kohast teise. Hiljem saime kuulda, et jaksalased on siin ja meie oleme nüüd nende päralt. Laks mõni aeg edasi. Paks waltweebel wahetas mõned kastid meist wõi ja munade eest talumeeste kätte, muijt lubas aga n a c h W e s t e n saata, jälle traataiaks.

Jõudsimel sel teekonnal kuni Tartuni. Seal müüs üks prillidega soldat meid suhkru ja kartuli kaupmehele ära. Nüüd maksime juba 10 marka nael.

Warsti tulid jälle segased ajad. Tulid enam-lased ja meid wõeti üle, ispolkom—kim—kami korraldusesse ja lubati mängu panna. Aga meid mängu ei pandud, sest tuli demokraatlik wabariik sisse. Olime wahel peal ühe linakaupmehe omanduseks saanud ja meie nael maksis 15 marka. Warsti aga rekwireeriti meid isamaad kaitsema. Srondi lähedal laskis majandusilem meid jälle

minna ühele soolakaupmehele. See müüs meid metsa ülesostjale 20 marka nael. Nüüd jõudsimel jälle Tallinna ja olime rändamisest õige wäsinud. Tallinnas olime kaua aega ühes ja sesjamas aidas paigal, ehk meie omanikud küll tihti wahetasid. Kord olime ministri wenna, kord wälisesitaja kord toilitusametniku omad; meie nael maksis juba 40 marka.

Olime rändamisest tüdinud ja soowisime inimeste kätte minna, paljud meist walasid pisaraid, mille tagajärjel nad ise pruunik muutusid. Ühel päewal liigutasin ennast kasti ja märkasin, et kasti küljest kild ära oli, nii et wabast wõis wälja waadata. Minu lähedal põrandal lamas wana roostetanud naelatüing. Tema oli oma eluaja tööliste jena sees mööda saatnud. 20 aastat rippunud tema otsas tööliste pühapäewa püksid. Wiimaks läinud ta katki, tööline pistnud ta tasku, aga siin aidas hüppanud ta tööliste katkisest taskust wälja. Soowib wabrikusse tagasi minna ja uuesti heledaks naelaks saada.

Meie oleme siis ministri proua omad ja mul tõusis igatsus ministri proua toa jena sisse löödud saada ja kakskümmend aastat enese küljes tema pühapäewa püksa rippumas näha. Weel sel samal päewal saime aga teada, et ministri proua meid worstikaupmehele ära müünud, 55 marka nael. Proual olewat raha hädasti waja, tahtwat eht rubiini osta.

Kui meid teisel päewal worstikaupmehele aita weeti, ei suutnud ma enam wälja kannatada, waid hüppasin kasti prao wahelt wälja, uulitsale. Olin nii erutatud, et uulitsale langedes metallist kiljastust tagasi hoida ei suutnud.

Uulitsalt leidis mind poisike, kes parajasti kooli läks. Ta ei mõistnud minuga esiti midagi peale hakata; pistis suhu, urgitses kõrwa ja ning pidi üle uulitsa lendawale wärbajale järel wiskama. Mõtlez aga ümber, pistis tasku ja lubas minuga Mäe Katil prillid sisse lüüa. Prillid ta küll kellegil sisse ei löönud, waid wahetas mind ühe wana sule, nõõriotsa ja kleep-pildi wastu Mugaara Kustile. See müüs mind aga teie Karlale edasi ühe katkise muna ja poole wõileiwa eest. Karla käest, nagu ja isegi juba tead, said ja minu omale, et temale lubasid suurema koogi ära süüa, kui ema tema jaoks oli määranud.

—o—

Kolmas roog.

Mõisaproua küsinud kord külataadi käest, mis nad ka kodus söowad. Taat mõtelnud, süganud kõrwatagust ja sõnanud:

— „Silku ja kartulid.“

— „Ja teiseks?“

— „Hapupiima.“

— „Aga kolmandaks?“

Taat arwanud weidi ja ütelnud siis:

— „Kolmandaks jookseme õue lauda ehk oksapinu tahta.“

W. Morje.

Arwe õiendus.

Charles.

I.

Me olime kahekesi, nagu me ikka olime kahekesi, kui Ella mees wiibis ärireisil.

Ma tõmbasin ihade ekstaasis Ella oma rinna ja sohistasin:

„Ea! ma suudlen su filmade musti pärleid, su huulte punast õit! Ea! mind suudelda su juuste pehmet siidit, su rindade wiinamarju, su õlade wälgeid tuisid!“

Aga tema:

„Kuis kõdistawad su wuntside katsearwed, kuis põlewad su filmade küündlad!“

Ma tõmbasin Ella weel ligemale ja sohistasin weel kuumemalt:

„Ea! ma suudlen su... filmade pehmet siidit... su õite punaseid õlgu... su muste pärilite juukseid!“

Aga tema:

„Kuis põletawad su filmade wurrud... su wuntside pikad silmad!“

Ja me unustasime kõik.

Äkki awanes üks ja sisse astus — Ella mees. Nagu oleks kumbagil latsutaja madu kaenlas, kargasime üksteise juurest eemale.

Ella mees aga astus ette ja sõnas:

„Aha, tabasin ometi kord! Ja nii parajal filmapilgul! Nii ilusal filmapilgul! Muidugi, te mind ei ootanud... Muidugi, teie mind ei igatsenud... Aga seda ma ütlen — ennast petta ma ei lae! Ei iial! Ei iial!“

Ta pööras minu poole ja lausus täis sappi:

„Aasta otsa oled mu juures käinud... mu naist wajanud... mu woodis maganud... Aga nüüd enam mittel! Nüüd teeme arwe... Nüüd õiendame arwe!.. Mitte üks filmapilk kauem, kui arwe weel õiendamata... Odake... teil ei ole rutata... ma lähen filmapilguks ise ja siis... siis õiendame arwe...“

Ta lahkus toast ja keeras ukse Jukku.

Me jäime kahekesi tupp.

„Mis nüüd?“ küsisin.

„Oh jumal — ta tapab ju!“ hüüdis Ella ja langes mu kaela.

II.

Ma wabastasin end Ella kallistusest ja küsisin:

„Mis sa arwad — kas ta tuleb rewolwri wõi mõõgaga?“

„Mõõka meil ei ole,“ lausus Ella wärisewal häälel. „Meil on kirwes, saag ja rewolwer.“

„Siis tuleb rewolwriga! On teil neid kaks wõi üks?“

„Üksainus.“

„Siis on mõimata end kaitseada! Ma pean põgenema...“

„Ja, ja pead põgenema,“ kinnitas Ella.

„Aga kuhu? Üks on lukus, maja on aga kolmandal korral, nii et aknast wälja karates wõin murda kaelaluu.“

Ma jooksin mööda tuba ringiratast, aga ei leidnud mingisugust auku ega lõhet, kust wõiksin wälja pugeda.

„Pea,“ hüüdis Ella. „Kui sa põgened, siis juba riietes.“

Ma waatasin enese peale. Pergel wõtku, ma oleks peaaegu halasti põgenenud.

Silmapilk hiljem olin riides. Aga kas oli sellest kasu? Ma olin wangis, olin surmalaps, sest põgeneda ma ometi ei saanud.

„Mu jumal! Mu jumal!“ hoigas Ella.

Ma püüdsin teda rahustada:

Wõib olla, et ta mind ei tapa — kutsjub kahewõitlusele.“

„Ei, ei iial!“ hüüdis Ella. „Selleks on mu mees liig arg — ennem lae ta sind juba maha, nähes sind kaitseta. Pealegi ütles ta: õiendame arwe! Ja mis tema juba ütleb, seda tema ka täidab. Mu armas, sa oled kadunud... Aga, wõib olla, et... et ka mina...“

Ella pistis pea patja ja hoigas jällegi. „Oh Jumal! Oh Jumal!“

Seal kuulsid ukse taga sammud.

Wõti keerati ringi.

Ella mees astus sisse.

Ella karjatas.

III.

„Soo, nüüd õiendame arwe,“ lausus Ella mees ja ulatas mu kätte paberilehe.

„Mis see on?“ imetlesin.

„See on arwe.“

„Mis arwe?“

„Lugege!“

Ma wõtsin paberilehe ja lugesein:

Arwe.

Jaan Mürtsmannilt tema naise kallikesele hra Lellepile.

Põrandawaiba kulutus 52 korra talamiise eest	52 ml. — p.
Woodilina, teki, padja, padjapööri tarwitus 52 korda	208 „ — „
Sängi kulutus	104 „ — „
Elsa filmade, huulte ja juuste eest (suudlemine, kallistus jne.)	208 „ — „
Elsa rindade eest (kallistus jne.)	52 „ — „
Elsa teiste omaduste eest	416 „ — „

1040 m. — p.

Ma waatasin arwe üle ja ütlesin:

„Miks on siin kirjutatud: 52 korra põrandawaiba, suudluse, kallistuse jne. eest?“

„Sellepärast, et ma 52 korda olen teinud, nagu wiibiksin ärireisil... iga nädal üks kord... Te olete seega aasta jooksul 52 korda minu juures õlnud...“

Gori joonistus.

— „Kas sii o see välisministeerium wõi?“
 — „Jah... mis siis?“

— „Mul o head tublid wiisad — ehk wõtate mõne paari ära? — Teil peab neid ikka tarwis minema — wäljamaa reisude jaoks!...“

— o —

„Aga miks teie siis selle arwega ennem ei tulnud? Oleks me teadnud, et see asi nii hõlpsasti läheb, siis ei oleks mina teie abikaasaga hirmu tunnud, waid oleksime, mõistate, päris awalikult...“
 „Arwega ei tulnud ma sellepärast ennem, et

ma olen ärimees ja ma tahan, et kaup läheb... Pealegi mõistate, kui ma teile oleks luba annud, mu naise juures wiibida, siis ei oleks teie seda luba tarwitanud.“

„Miks?“ imetlesin.

Gori joonistus.

RASKE TEEKOND.

— „Jumalaga, armas abikaasa ja kallid poeg!.. Ei tea kas me nüüd niipea ühteteist jälle näeme, sest mul on linnas ministeeriumis natuke asja-
ajamist!..“

—o—

„Keelatud wili on ikka parem.“

„Ja miks te siis nüüd tulite? Teie arwe oleks
wõinud ja ei tea kui suureks kasvada..“

„Ma, arwasin, et jään üldse arweõindu-

sest ilma... see pahandas mind ja sellepärast ot-
ustasin: mida warem seda parem.“

„Miks kartsite siis arweõindusest ilma jääda?“

„Sellepärast, et... waadake... ma olin seda
juba tähele pannud... et teie saite hiljuti omale

ilusa ja noore daami kallikeheks, nii et mu naise oleksite ikkagi pea maha jätnud."

Tal oli õigus. Ma diendasin arwe. Kui Ella mees raha üle luges, kuuldus woodist nuuksumine.

Kui jumalaga jätsin, sõnas Ella meeltheites:

„Ära jäta mind mitte maha, mu armas!"

Mees aga lisas:

„Ta on ju weel wäga ilus, wõiksite weelgi tulla..."

—o—

Pikk nina.

Santastiline naljand.

Charles.

1.

Rahwasaadik Uhtsah oli auaadne ja upsakas, kes kindel oli, et teda ka uutel walimistel Riigikogusse walitaks. Sel põhjusel tuli ta ühel päewal imeliku mõtte peale, alandada rahwa silmis oma wastase Tšahsahadi uhkust, kes esines kandidaadina tema wastaste osakonnas.

Kuidas teostada oma mõttet? See ei olnud kerge. Kuid Uhtsahil oli hea pea ja ta läks ühe juudi rohukaupleja juure.

„Kas teil on niisugused tilgad, mis, kui kellelgi sisse anda, selle nina pikaks wenitaks?" küsis Uhtsah.

„Ai wai," wastas juut. „Minul olep need tilgad."

„Palju maksawad?"

„Ai wai — üks tausend marka."

Uhtsah andis raha ja juut andis tilgad, mis afetsesid wäikeses pudelikeses.

Uhtsah astus õnnelikuna koju poole. — Kuis anda need tilgad wastasele? — oil ainus mõte, mis talle tegi peawalu, kuid siingi tuli hea nõu peale.

Uhtsah ostis pool toopi riigi piiritust ja astus Tšahsahadi poole. See trehwaski kodus olema. Uhtsah pani piirituse lauale ja ütles:

„Kuigi oleme waenlased olnud, aga nüüd lepime ja joomme oma tusewiku terwiseks kui endised kooliwennad, kuigi wastaste osakondade kandidaadid. Too üks klaas."

Tšahsahadi tõi kaks klaasi. Siis kallas Uhtsah kumbagisse piiritust ja palus tuua suupistet. Sel ajal aga, kui wastane ära oli, kallas klaasi „pikana" tilgad.

Tšahsahadi nägi aga seda peeglist ja kui ta jakuska lauale pani, ütles:

„Waadake kui tore pilt seal seinapeal!"

Uhtsah waatas. Selle aja sees aga wahetas Tšahsahadi klaasid. Seepeale joodi terwiseks ja Uhtsah lahkus õnnelikus teadmisesse koju poole, et pea wenib ta wastase nina hiiglapikaks.

2.

Tänawal tuli Uhtsahile tuttaw wastu ja ütles: „Taewa pärast, mis teiega on — teie nina on õige pikaks weninud... kui õige jõmakas por-gand."

„Ärge rääkige!" lausus Uhtsah. „Ma olen wististe lahjaks läinud kibeda eeltööga walimiste puhuks."

Jättis siiski tuttawa jumalaga ja ruttas koju täis ärewust: ehk aga wahetas ringi „ninatilgad" ja jõi ise teisele määratud klaasist?"

Kodus waatas peeglist ja kohkus: nina oli tublisti poole pliiatssi pikkuseks weninud.

Haaras meeltheites juustest kinni ja tiris neid, heites ette oma ettewaatamatust.

Hea oli, et naine ja lapsed olid wäljas — mis oleks need ütelnud?

Siis pani kiiresti kübara pähe ja ruttas juudi juure ehk paneb see nina kaswu kinni?

Et nina ikka pikemaks kaswas, seda tundis Uhtsah selgesti.

Tormas kui meeletu. Kuid äri oli kinni. Kui ta küsis peremehe adressi, öeldi, et juut sõitnud Inglismaale uuse rohke tooma.

Uhtsah tormas kodu täis meeleheidet: Kõik wastutulijad inimesed waatasid ta otsa ja naersid. Kodus peeglist waadates märkas, et nina juba pliiatssi pikkuseks kaswanud.

Uhtsah lasi peegli maha langeda ja tormas ahastuslikult mööda tuba ringi.

Seal tulid naine ja lapsed koju.

„Manna, waata, milline pikk nina papal," hüüdsid lapsed ja naersid.

„Mis sul on? Kuidas see julytus?" päris naine.

Uhtsah kõneles naisese kõik. See wangutas pead ja ei teadnud abi kusagilt.

„Kuidas ja nüüd tööle — ministeeriumi — lähed," sõnas ta. „Sind naerawad kõik wälja."

„Mis siis teha?" hoigas Uhtsah. „Wõta käärid ja lõika maha."

Naine tõi käärid, aga kui waewalt teradega wastu mehe nina puutus, kahtatas see:

„Ai, ai, walus! Ära jända!"

Isa aga heitis sängi, wärisedes üleni ärewusest ja palawikust.

3.

Kui Uhtsah hommikul üles tõusis, oli nina poole küünra pikkune; kasw ei edenenu enam nähtawasti kuigi jõudsasti.

Pani enese rüüdesse ja astus wälja.

Tuttawad tulid wastu ja muigasid.

Ministeeriumis pahwataksid edewad naerma, aga teised tegid näod, nagu ei näeks nad midagi.

Uhtsah alustas tegewust, nagu kunagi ministeeriumi ametnik: magas ja rüüpas teed.

Seal kutsus kantselei juhataja teda oma juure:

„Ma ei wõi teid enam edasi pidada."

„Miks?" küsis Uhtsah.

„Teil liig pikk nina."

Uhtsah läks nukralt koju. Kõneles naisele. See naeris ja ütles:

„Ka mina lahkun sinust — lähem Tšhatšahadi juure, kes mind ammu kutsus.“

„Ära mine,“ palus mees.

„Kõik naeravad sind,“ lausus naine. „Mul on häbi alla mehe naine, kel pikk nina.“

Uhtsah oli meeleheitel. Mis pidi ta tegema? Kuis nina lühendada? Oma viimase waranduse annaks ta selle eest, kui aga sattuks jälle normaals olekusse.

Seal jooksis ta uuesti juudi ärri, kes talle annetas „pikanina“ tilgad, ja nõudis nüüd kokkusaamist juudi naisega.

„Teda ei ole siin,“ ütles kojamees. „Äri on kinni.“

„Ma pean temaga kokku saama,“ karjus Uhtsah. „Ta oma naisega, kui mitte temaga.“

„Naisega? Mis niisugune pikknina ka naisega teeb?“

„Kuidas teie julgete — lojus niisugune!“ karjus Uhtsah, kes oma viha kellegi peale pidi kallama.

„Kuradile käi!“ sõnas kojamees, Uhtsahi wärawast wälja tõugates.

Uhtsah tahtis uuesti sisse tungida, kuid sel silmapilgul lõi kojamees ukse kinni.

Uhtsah karjatas — ta nina jäi ukse wehete.

Kui Uhtsah ninast kinni haaras, oli see peast ära.

Unustades walu tormas Uhtsah koju poole rõõmsana, et oli jälle inimene kui teised.

Nii sai Uhtsah jälle oma normaal oleku tagasi.

—o—

Merel.

Õöl nii selgel, õöl nii walgel
laintena hea hullata,
keerelda siis maru algel,
wahust neeme pühkida;
kiikuda siis nagu puri
kergelt lainte tantšu sees,
palmida siis — waade kuri —
hõbe niiti teiste ees;
minestult end lasta wette
(pikaks lindiks põimitu)
palsjad rinnad seada ette,
kuhu puistab kiiri kuu;
nõrkenult siis — waade mõru —
karjatada kõigest wäest,
wette pillata käewõru
ihast wärisewast käest.

W. Brüsowi järel. Charles.

—o—

Missugune peaks waksali einelaudade kord olema.

Henrik Saar (Jnts.)

„Tallinna Teataja“ nr. 279 kirjutas keegi „—k“, et selleks, et mitte rüsellemist, ülearust ootamist ja üle kolmanda inimese õlgade toiduwõtmist ei oleks

„... peaks kõige pealt söökide andmine ja raha wastuwõtmine ära lahutatama, nagu see Soomes pea igas jaamas on. Seal saab reisija kassast, kuhu ta raha maksab, tšhekid, millel tema poolt soowitud söögid ja joogid nimetatud. Soomes on need tšhekid harilikult tugewast paberist, ja söökide ning jookide nimetused on neile peale trükitud. Tšhekkide ostmisel tuleb järjekorras seista. On tšhekid käes, lähleb reisija nendega söögiandjate juude annab tšhekid ära ja saab toidu, mis ta soowinud. Ka siin peab ta järjekorras seisma, niipalju kui asi seda nõuab. Söögid käes, ei hakka ta aga neid mitte leti ääres sööma, millega ta teisi segaks ja tee leti äärde kinni paneks, waid istub laua äärde.“

Näha kohe, et „—k“ korraarmastaja inimene on: ei sallinud rüsinat, kus see rutem toidu kätte saab, kes hoolimatult, waid olgu korralikud sabad. Kaks saba — üks tšhekisaba ja teine söögisaba.

Kuid, kui nii sisseseataks, kas oleks siis headus majas?

Oh, ei!

Meie ei ole ju soomlased. Soomlased ei pista ühes toiduga ka taldrekuid, kahwliid, nuge kinni, aga iga teine eestlane, kui toiduportsjoniga leti juurest eemale saab, ongi läinud!

Wabandage, ma ei taha sellega sugugi kahtlust oma suguwendade peale heita — ma tahtsin ainult ütelda, et eestlased on üldse üks hoolas rahwas omale wara korjamise suhtes.

Nii. Kuid ega's waksali einelauapidaja tassidalt drekid seened ole.

Ses suhtes pean mina mainitud „—k“ seaduseelnou tublisti täiendama.

Kõige pealt asub süüatahtja kassa ette sappa. Seal maksab ta toidu hinna ära ning nõude kautsjoni sisse ning saab kaks tšhekki wastu — ühe toidu peale, teise kautsjoni eest. Nüüd lähleb süüatahtja teisse sappa — einelaua ette toitu saama. Seal annab ta tšhekid, mis tõepoolest paksemast paberist olla wõiwad, einelauapidaja kätte ja saab toidu. Seda wõib ta süüa ükskõik kus, kas wõi waksaliesisel.

Pärast söömist lähleb ta kolmandasse sappa, kus tühjad taldrekid, lusikad, noad ja kahwliid einelauapidajale tagasi antakse ja kautsjoni-tšhekk tagasi wastu saadakse. Nüüd neljandasse sappa ja sealt saab toidunõude ja söömiseriistade kautsjoni tagasi.

Et see kõik weidi aega wõtab, pole parata.
Kord peab olema.

Ja kui rongil aega oodata ei ole, eks ta sõitku
eel minema...

—o—

Politiilised ääremärkused.

Henrik Saar (Jnts.)

Oh, kuidas Eesti ootab ärasteenit kiitu,
et teda wastu wõtaks rahwast'liitu, —
see Genfis tema rinnas surew mure
nii nagu kord ka lootus see — de jure...
Ehk wastuwõtjatel on mõõdupuu küll liht —
ei ole elus tähtis ainult siht,
waid seisukoht, kust astutakse wälja —
jääb Eesti ikka ainult nagu wõlgutelja,
kel rinnus tiisikus ja taskus.
Mis raskus see? O-oh, mis raskus?!

*

Leht kaebab, teispool Wene piiri
on jälle taewas were wiiri,
mis paisuda — kui loowad merd —
ja januneda siit poolt werd...
Kas klassis jälle õpepink?
Oh, jõulukink! Oh, jõulukink!..

*

On kehwmate südames liigliha,
mis sünnitanud wiha,
et elu kallis, raha nõrk
ja piirab sahkerduse wõrk...
Kas arwate, et pime silm,
ei näe ta, kuidas elab ilm,
kuis autod naerwad mööda teed
ja lak'wad kabareed, cafeed?...
Nii wiha kust'wad isikud,
kes ise riigil olla truud!..
Ja kraawiga — mis lahutad? —
Ka kutsjarig' pukk otsa saab!..

—o—

Muusale.

Watkse! sammul Helikonist
jumalus kui Pantheonist
tuled, minu wõluw Muus'.
Saso lilled mulle kannad,
Theokriti kandli annad,
omal laulud õitswad juus.
Melpomeni nagu Thespis
nukras terwitan sind maskis,
õnne pisarailt põsk märg.
Pisarlilled kokku põimin,
kokku põimin, ühte lõimin —
jäh, sind kroonigu see pärg!

R. Kullerkupp.

—o—

Juuden laulet.

Kiwilombi Jnts'i kupleed.

1.

Kui metlep — keik ilma elu,
ei olep muud, kui gescheft.
Ja keik see scheinheit, ilu
ei olep jo mette echt.
Keik olep aseaine,
keik olep, bei Gott, ersatz!
Sinu petap sinu naine,
temal olep tchummu on laps!..
Ei miski asi eige! —
Ai, waimer wai, keik jo ersatz!..

2.

Kui waatab sinu iks daamet,
kes olep nii iles ja echt...
Ei maksap teha see plaanet —
see olep iks paha gescheft.
Keik asi tema juures,
bei Gott, ai wai, keik ersatz:
ta pihat, hambet, huulet
ta ninaluu ja pats!..
Ei miski asi eige! —
Ai, waimer wai, keik tal ersatz!..

3.

Ja waledsuse asi
ei olep muud, kui gescheft.
Bei Gott, keik olep sasi,
ei olep miski echt.
Kes olep nee menestre?
kes olep diplomati?
Iks kooliherr, woi kestre,
woi arsti, woi adwokati. —
Kas olep see nii eige? —
Ai, waimer wai, alles ersatz!..

—o—

„Meie Matsi“ tähtsaamad 1921.

Nagu iga aasta ikka wärske nali, nii ka
täna. Ja pilge wali! Saab pihta juut, saab
pihta saks ja see, kas rahwawarast paks. Eh!
Mats pilkega lööb laasta! — Kanget nassa läbi
aasta! — Nii täielik, kui meie oludes weel
iganes wõimalik aadresside lisa: Tallinna, Tartu,
Narwa, Pärnu, Wiljandi, Walga juhid. Hind 30
marka. Pealadu Tallinnas, Müüriwähe tänav 17,
„Meie Matsi“ talituses.

—o—

Gori joonistus.

TALWEPILT PEALINNA TANAWATEL.

Äremärkused.

Wenelased loobuvad rahulepingu punkt 13. täitmiseft. See olewat lepingus „fui generis“.

Tõfi neh, juba tali käes, mis fa selle „fui generisega“ enam teed. Kuna eestlased fiiiaajani feda nr. 13, kui kuraditofinat kartfid ja tema täit- mifeks täit peod ei tahtnud liigutada, faid weno-

— „Küll on mehine, kui fa niifuguse elawa ahju paistel oma külmetand käppasi weidi soendada faad!..“

lafed selleft nii aru, et eestlased feda „fui generis“ enam teostada ei tahagi.

Niifugune ettemõflik rahwas — mis ta muidu oleks wahtinud.

*

Tanawustel walimistel feadis poliitiline ora- kond „Maafii“ oma nimekirja otte otfa meha,

kes mitte poliitika tegelane, vaid kellel muud suured teenused.

Järgmistel valimistel võib „Maaliidu“ walimiskuuulutustes lugeda:

„Andke hääled meie parteile. Meie nimekirja eesotsas seisab Bruno Oledorff, kes sellepärast meie kõige paremaks meheks on tõusnud, et ta waestelaste heaks 10.000 marka on annetanud. Teda peate walima!“

*

Meile pakutakse wäljamaalt suhkurt ikka odavam ja odavam.

Kui meil aga seda kõige odawamat ootama ei jääda! Siis... siis tuleb jälle Sahariini wahel wõtta.

*

Linn jääb ikkagi ilma tramwaita või konkata.

Omavalduse raha ei ole ja wõõrad meie „ninadega“ ka maad jagama ei tule.

Paha.

Aga seda peab ütleva, kui linn konkat või tramwaid käima ei saa, siis jääb „Meie Mats“ ka linnawolikogu walimistel oma nimekirja üles, pidage seda meeles!

—ts.

—o—

Kiri prowintsisst.

Armas Mats!

Äänd pahanda, kui soo käest mõne asja üle pifut seletust palun ja medepoolt asja natuke kõnelen. Sa ju pead maarahvast samuti lugu ja oskad nende keelt, ää waata koa, et mul see tiil ja kirjawiis nõna ladusad põle.

Kas sa Mats ehk tead, miks see lumi meile tänudi tulla ei taha. Inimesed juba kogo walimistest warbasteni tüdind ja ootabad jõula, et oma argund neriwi longsu sekiwiina ja sõbraliku kooswiibimise jaoks natuke remonteerida, ja lund põle ühti! Kas ei anta neid lehtentisi lume toomiseks juutidele wälja või? Wõi akkab meie „plöö“-arakondline walitsus seda sekiga tule-eli moodi wälja jagama? Sedamoodi võib aga karta, et mõni kelhwem inimene üsna ilma jääb, nagu seda ikka juhtund oo. Need suured kogu walimised oo koa nüüd mööda jälle. Ma enese äält ei saandki anda. Külma ja nohu olid tesse enne ää wõind. Kõik punased, sinised ja allid paronid tegid aga kõba kehutustööd, nagu oleks nende wiimased pastlipaarid surmawoodis.

Ma neid arakondasi kardan nagu tuld. Siin asotadi kül kõikjugu osakonnad, aga ma olen esialgu eemale jäänd. Mool oo weel õpetuseks enese elost meeles üks lugo. Oota, ma kõnelen seda:

Onsa saari aegu olin ma kardawoi. See oo, nagu tead, päris must või mustafajaline. Kui see mässo rask tuli, taheti wägise ära tappa. Nagu ime läbi jäin weel elosse, sest ma muutisin enese walgeks või kerentski meheks. Sealtsamast kar-

pauhti punased pukkis ja jälle moole kesta peale andmas, kuni ma enese koa punaseks tunnistasin. Ja ega sellega weel raho jäänd. Punaste järele tulid weripunased. Suure südametäiega ütlesin enese sest põletikast lahti, tegin ühe loo samaggonni ja jöin enese siniseks. Aga, oh, ja taeba eldus, jälle miilitsonaär kraes kinni — kos sa täis tohed olla? Nää, pandigi kinni! Pogris jäin ma aga soojatõwesse või lehkilisesse, nago mõni ütleb, kõik eho oli kirju. Nüüd ei kiusanud mind aga keegi, ifegi wangimaja arstile ei teind see sugugi tüli. Sest saati jäin aro, et kui inimene tahab kõige ministrumite meelepärast olla, peab ta kirjo olema. Ja see oo wakt, armas Mats.

Meil sii paraaegu seltside ja pidude ooaeg. Üks wäga kõna selts oo pordi või jõu selts. Neid asotadi siia igaske waldas kaitsetõu poolt. Meil waliti esimeheks kõige suurem saadawal olemärra, teiste ametite peale jälle pisemad ärrad, asi oleks ilus ja korrad pedand olemä, aga näe, tuli õnnetus. Ühel pordi harjutusel riibas esimehe nina mõnda liiget, kül mitte elukardetawast, aga ilm on kuri ja saatan käib ümmer kui lõukoer. Nää, liikmed küsijid: „Ärra esimees, tead sa koa, mis on port?“ — Esimees tegi wäga ametilise ja tähtsa näo, sügas kõrba eest ja kõrba takka, pidi juba peaaegu ütleva, seal tuli temale aga meele, et temagi ei tea, wastas ja ütles aga siiski, et olgu port ädaristimine või kodanline abielu, aga esimehesse ainult tema ja ta jüngrid passiwad. Küsimus oo paraaegu lahtine, mislugusel pordi arul selts tegewust alustab, kas nina püstitajamisel, walikatega wõidujoosmisel või muul pordi arul harilikku eeskawaga. Muido oo sii kõik wana wiisi.

Armas Mats, ma tahsin soo käest weel küsida, kus need kuldrublad oo jäänd, mis ää kadusid, kas walati neist omal ajal sotipoiisi ja koodikaie kihlasõrmuseid või? Sa seal ligemal oled, kas see kulla wont juba nõna suur oli, et wabariigi taskurahasse paelu oli, võib olla, on teil seal Tallnas raha nõna paelu, aga meil sii kül ei ole seda wäa luudeta ühti ülestiga.

Siis weel nehuksse asja, nagu see wiljaostmine wäljantaalt ja. Ma näen, et teil põle seal eesots paremid mehi ühti kui meil pordi seltsisgi. Wõis ju kaa küsida, mis see walitsemine õiete tähendab, kas seebikeetmist või? Nii, Mats.

Nüüd lõpeta ma oma kirja koa, sest lõuna oo käe. Kül ma siis kirjuta jälle, kui sii midagi oo.

Tead terbist soole koa.

P. pois.

—o—

Surm.

Surm melega ühes on mures ja waewas.

Ta sealgi, kus õitsemas nurm.

Nää, surmaga hingab ka sinine taewas, ja meiesse on asunud surm.

Meil enne siin suremas mõte ja itha, — ja lõppemas omgi me piüid;

põrm kumardab põrmu ees, tarretab liha, — ja surema peamegi nüüd.

Me südame leegike sulab kui waha
ja laguneb pimedus karm, —
kui see, keda armastan surm ei taha,
siis surema saab tema arm.
P. Shellen järele Charles.

—o—

Pärnu nurk.

Hoolimata sõimust ja suukulutusest Karu Jaani
sabas tabas Koodi Jaani adjutanti Kuldsuud see
äpardus, et riigipirukaft 3 aastaks suu pühkaks
pühkima peab, kukkus mainitud suhtes hülgawalt
läbi — „jät istuma“.

— Taewaliidu ja Balti kadakate heaks tehti
pühap., 28. nov., kiriku ukse taga kui ka kants-
lis ühewõrra palehigis „missionitööd“, — nüüd on
aga wa' Amende kimbust, kelle lawka ukse taga
wananaiste saba seisab, kes lubatud taju krabi-
sewa ehk püüli ja suhkru näol senini asjata on
oodanud.

— Tsekinaps on lahjaks läinud, ümberristi-
mist wist näinud. Ei ta mõju jalgu, pähe, ainult
weidike teeb kõhja.

— Taewaliidule hääli annud wanapiigid on
lubatud kõik kroonu kulul tanu alla toimetada —
ja neid on leegion, — ei tea, kust neile teisipooli toi-
metada, kas Soomest, Saarest wõi kõlbawad kah
murjanid.
Wemmal.

—o—

Järgmisest numbrist alates hakkab „Meie
Matsis“ G. Tõnisoni (Gori) huwitaw romaan
„Okstraadi pärg“ ilmuma.

—o—

Kirjawastused.

Raba Truss. — Teie ju see õige Truss
ei ole. Minge küsige enne, kas Raba Truss Teile
oma nime laenab. Kui ta Teie kirjatõõsi loeb,
siis wist küll ei.

Diolet. — Mitte wiolett, waid näost sinine.
Prits Kasewits. — Ostke wits.

Kilulinna salaurkad.

Henrik Saar'e (Jnts) romaan.

(Järg.)

Kas waim wõi ime?

Lindse tõttas kaunis kiirel sammul, pugedes
nagu süstik rahwaparwest läbi, liikuwast ja sibli-
wast, nagu herneterad sõelas, ainult selle wahega,
et ei mitte ainult ühele poole.

Wiru uulits kees. Taewas olid andmed wide-
wikuks minekuks ja rahwas tõttas nagu lõpul
uuesti üleswirgutatud.

Wene turule jõudes katkenes rahwaparw —
tilkus weel mõni üksik.

Lindse pööras Suure-Tartu maantee poole.

Puisteel waatas ta tagasi ja märkas nüüd
oma järel sedasama noortmeest, kes tema juurde
istu tahtnud kohwimajas.

— Mis mees see on? Jälgib ta mind juhus-
liselt wõi kindla plaani järele?

Silmapiilk oli Lindses mingisugune ärewus, siis
lumbus see ja ta oli üsna rahulik: ei olnud mingi-
sugust hädasohtu karta — ei olnud midagi kaasas,
mis oleks põhjust annud.

Ta peatas.

Noormees tuskatas weidi, pidi tagasi pöörama,
kuid tuli siis Lindsest mööda.

— Ha-ha! Ära andsid... No, heakene küll,
mine peale edasi, ma pööran tagasi.

Ja Lindse pööras ümber.

Jälgur läks edasi, kuid poolleti lonkides. Üle
õla tagasi waadates nägi ta, et Lindse eemaleb.
Ja kaunis kiirel sammul.

Silmapiilgu näis ta mõtlewat, kas Lindsele
kiiresti järele tõtata wõi oodata ära kuhu poole
ta pöörab. Wiimaks otsustas ümbertringi wastu
jooksta.

Ja ta pani ümbert pööraste sibama.

— Ha! — Nüüd oli Lindsel selge, kes see
isand on. Rahumeelega pööras ta jälle ringi ja hak-
kas uuesti Suure-Tartu maantee poole minema.

Kui oleks inimesel suus tuld, seda oleks süli-
tanud siis jälgur, kui nägi, et Lindse tagasijalu-
tuskäik pikk ei olnudki.

Nüüd oli luuramine ka peaaegu nagu mo-
kas. Tõtta tagasi wastu, on arusaadaw, kes sa
oled ja mis ja tahad.

Lindse läks kahe möödaminewa woorimehe wa-
helt läbi ja jõudis Suure-Tartu maantee otsale. Sai
ta aga paar sammu läinud, kui ehmatas.

— Mis see on, kas waim wõi ime?

Maakri uulitsat mööda tuli ei keegi muu kui
Habermann!

Seesama Habermann, kes tapetud ära tema
korteris, keda ta kannud wälja sirelli pöõsa ja
kes sealt jäljetult kadunud.

Kuid waim ta ei ole. Ta pörkas wastu meest,
kes kandis turjal kahje paari hobuserange — tal
on maine kehja.

Seal nägi Habermann teda.

„Ahha!“ hüüdis ta ja ta silmis läikis iselaadi
tuluke.

Lindse tõttas edasi.

Habermann pööras tema poole.

„Pea!“ hüüdis ta.

Kuid Lindse ei teinud sellest wälja.

„Kas seesama ongi?“ kuulis Lindse oma selja
taga eemal kedagi küsiwat.

„Jah!“ hüüdis Habermann.

Lindse waatas tagasi.

Tema järele tõttas noormees, kes teda jäl-
gind ja puisteel luurand.

(Järgneb.)

A. Eiswaldi joonistus.

FILOSOFIA. — „Ei, noh, kapitaal peab ikka olema: muidu ei ole, mille kuradi päralt sa sisse murrad!..“ („Jugend.“)

Mitmesopiline pulm.

Gihvoti Onkel.

Kõltsamaal on see kaunis sagedane asi, et tütar seisab talu peal ja wennad käivad mööda ilma. Aga noh, sest ma ei tahtnud rääkida.

Kõltsamaal on üks talu ja selle tütre nimi Ann. See tütar oli mujal mehel, aga mees suri ära ja tütar kobis isa talusse tagasi, et wendi iga nelja tuule poole saata.

Wanem wend oli juba peremehe hakatus ja tahtis naist wõtta, Aga waat, kus häda! — pruut kehaw, kuna poeg ise halliparuni wõsu. Muidugi laitis tütar weel poja pruuti nii kuis mõistis ja wanemad ei tahtnud sellest kuuldagi.

Aga hea nõu kallis. Tegi nii nagu „Tuulte pööriseski“ — rautas ära. Nüüd pidi ära wõtma. Suure waewaga saadi ka wanemate õnnistus.

Tulid pulmad.

Kõige pealt pidutseti pruudi kodus. Seal anti hästi süüa — oli tehtud, mis iganes wõidud. Sealt mindi peigmehe poole — rikka halliparuni majasse.

Heakene küll. Pika peale antud pulmalistele tafs kohwi ja naps wiina; peretütre Anne hoolet üteldud siis pruudi poolt wõrastele, et pulm olla läbi.

Need lahkunud. Jäänud järele halliparuni poolsed wõrad.

No siis läinud alles söömine ja joomine ja trall lahti.

Ja, ja... Niisugused lood sünniwad Kõltsamaal weel kahekümnendamal aastaja'al.